

Arabské jaro

Vypracovala: Tereza Židková

Prčiny Arabského jara

= vlna protestů, demonstrací, nepokojů, revolucí probíhající ve většině arabských státech od roku 2010 do roku 2012

vysoká míra nezaměstnanosti především mladých lidí

frustrace

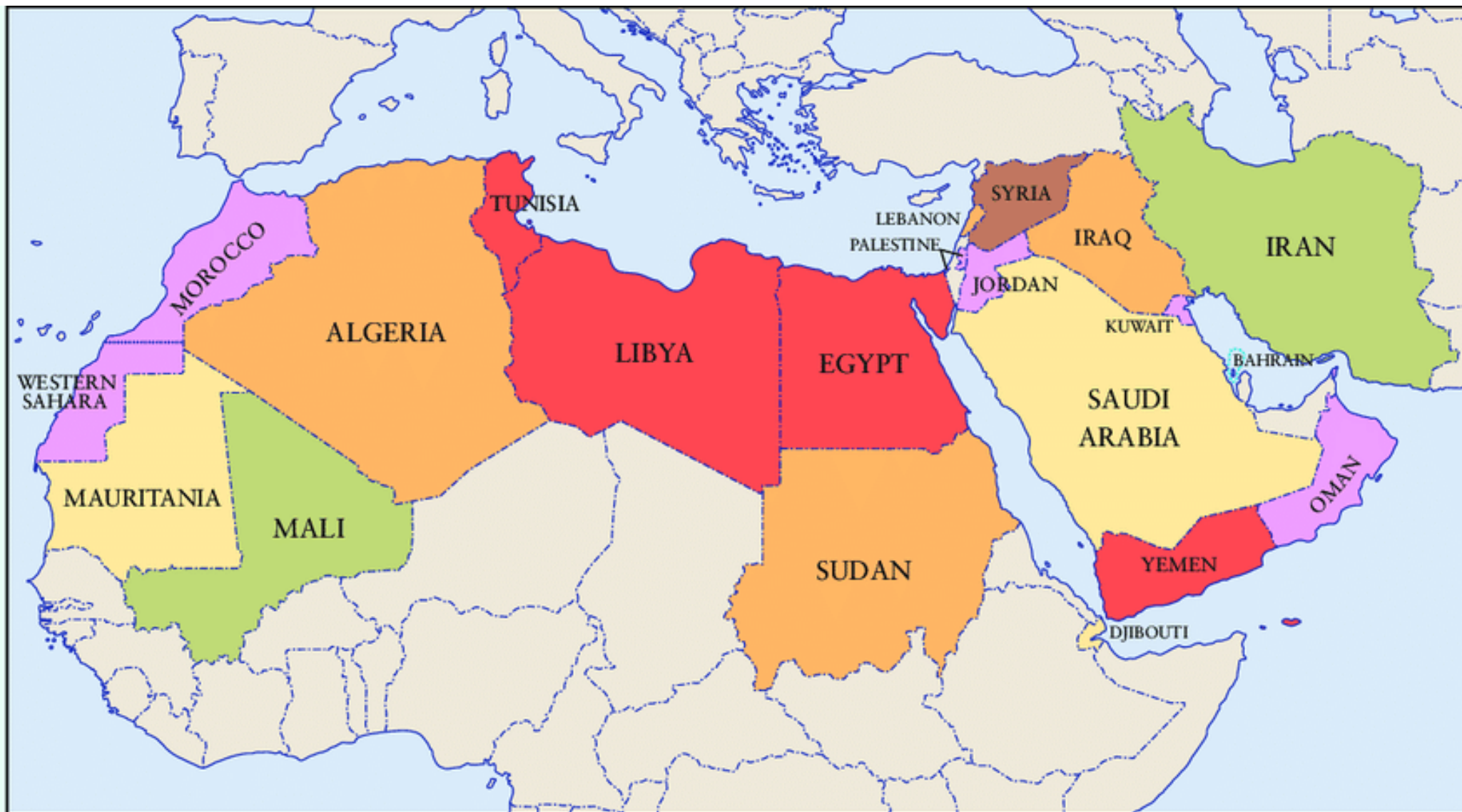
ekonomická situace

korupce

zoufalství

nestabilní vlády

nedemokratické režimy

Government overthrow	Major protests
Civil war	Minor protests
Protests and governmental changes	Related crises outside the Arab World
Sustained civil disorder and governmental changes (Bahrain)	

Průběh demonstrací v jednotlivých zemích (příklady)

Tunisko

- první země, ve které revoluce vypukla
- impuls: 17. 12. 2010 - sebeupálení Muhammada Búazíího
- tento akt je v islámském kontextu právně i morálně neúnosný – v médiích jeho smrt odsuzována islámskými učenci a znalci právní vědy
- tisíce mladých lidí vyšlo do ulic – protesty proti ekonomické situaci, nezaměstnanosti, korupci státních úředníků
- Búazízí se stává symbolem odporu
- mladí lidé poprvé využívají sociální sítě Facebook a Twitter – k organizování masových politických akcí

Tunisko

- Mladí se shodují na tom, že čin Búazíího byl čin ze zoufalství
- V dalších týdnech se po vzoru Búazíího různými způsoby zabila více než desítka mladých lidí
- Evropská unie se obává vysoké migrace do Evropy
- „Jasmínová revoluce“ X „revoluce důstojnosti“
- Vládou nasazení příslušníci stranických milicí a policie
- Během několika dní těžce zraněno a zastřeleno desítky osob
- 28. 12. 2010 vystupuje v TV prezident Zajn al-Ábidín Ben Alí

Tunisko

- Ke konci roku demonstrace zesilují – jako následek zatčení většiny členů odborové centrály Všeobecné tuniské konfederace práce + na policejních služebnách zbity aktivistky ženských organizací
- V ulicích davy od dělníků až po středoškolské a vysokoškolské studenty
- Nový cíl: odchod prezidenta
- Prezident se chystá vyhlásit výjimečný stav a dává úkoly armádě
- 13. 1. náčelník generálního štábu armády Rašíd Ammár odmítá nasadit brannou moc proti neozbrojené veřejnosti
- **14.1. oznamuje prezident svou abdikaci a utíká mimo území s podstatnou částí státních rezerv**

Následky Arabského jara v Tunisku

nedošlo k rozpadu společnosti

armáda měla výrazně národní a nepolitický charakter

stranickým milicím konfiskovány ruční zbraně

první zatýkání osob (za střelbu na demonstranty)

v zájmu obnovení státní správy vytvořeny 3 komise

situace se opět vyostřuje – lidé jdou opět do ulic

27. 1. vlivem tlaku veřejnosti jmenovaná nová vláda

svoboda slova, tvorba nových stran a hnutí

Následky Arabského jara v Tunisku

říjen 2011 – volby – 110 nových subjektů – mezi nimi i několik náboženských stran

vítězem Strana obrody – 44% hlasů - 90 křesel z 217 – nejdůležitější politická síla v zemi

do Ústavy se snaží vložit, co nejvíce islámských legislativních zásad

společnost očekávala ekonomickou pomoc ze Západu – nestalo se

problém s obnovou státní správy, zvyšuje se kriminalita, prázdná státní pokladna, ztráta zahraničních investorů,

mladým lidem v dalších měsících nepřinesla revoluce vůbec nic, ba naopak

uprchlíci z Libye

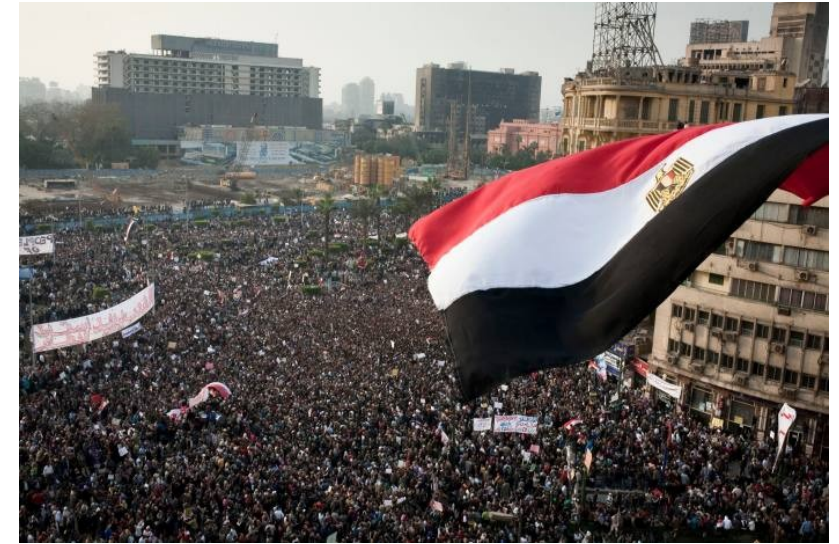
Tunisko

- Přes řadu komplikací je v roce 2014 schválena nová ústava – zajišťuje svobodu slova, vyznání, pluralitní politický systém a rovnoprávné postavení žen, včetně jejich práva na vzdělání a účasti na správě státu
- Tunisko se stalo zemí, jíž se i přes ztráty na životech vyhnuly veškeré tragické zvraty Arabského jara

- **Poslední zpráva z Tuniska:** ze dne 15.1. 2022 Aljazeera – demonstrace proti prezidentu Saídovi, který slíbil, že bude hájit práva a svobody získané Arabským jarem, ale lid z jeho jednání takový pocit nemá

Egypt

- Přelidněnost státu, chudoba, vysoká nezaměstnanost, obrovská korupce, úplatky
- 25. ledna 2011 – statisíce mladých Egyptanů jde do ulic, aby vyjádřily odpor vůči politickému systému
- Systém „řízené demokracie“
- Proslulý pro turistické zájezdy X do rozpočtu tečou miliardy amerických dolarů výměnou za to, že bude dodržovat mírové dohody s Izraelem
- 28. ledna vyhlášen „Pátek hněvu“ → po tradičních pátečních modlitbách vyšlo do ulic mnoha měst statisíce lidí požadujících svržení režimu
- Reakce vlády: otevření věznic - zločinci měli pod dohledem tajné policie terorizovat demonstranty
- Situace se vyostřuje – vláda řeší, kdo bude novým prezidentem

- **11. února 2011 prezident Husní Mubárák abdikuje**
- Z ulic mizí komanda tajné policie, těžkooděnců a na jejich místo nastupuje lidová armáda, která se staví na stranu revoluce
- Setkávali se lidé s rozdílným ideologickým přesvědčením a životním stylem
- Demonstrace byly velmi organizované
- Vytvořena Nejvyšší rada ozbrojených sil – cílem vyslyšet hlas lidu, nedopustit radikalizaci protestů, zajistit stabilitu státu – ujímá se moci
- Rada chce změnit ústavu, svolat a obměnit parlament, naplánovat svobodné parlamentní a prezidentské volby – lidé v ulicích oslavují, že jejich prosby budou vyslyšeny

- Březen 2011 – schválen v referendu text ústavy s prvními revolučními změnami
- Únor/březen – předběžné volby do Lidové rady a do Senátu → 43% hlasů – Strana svobody a spravedlnosti – islámští fundamentalisté
- Nastala otázka v jaké míře se má do ústavy promítnout náboženství
- Mezitím se shromažďují opět davy lidí demonstrující proti armádě, která nechce vyhovět požadavkům veřejnosti
- Demonstrace již neprobíhají poklidně – násilné střety s policií
- Začten svržený prezident Mubárak a odsouzen na doživotí

Následky Arabského jara v Egyptě

Egypt přichází o zahraniční investory

upadá turistický ruch, výroba, zánik firem, zvyšování nezaměstnanosti

Muslimské bratrstvo směřuje zemi k nábožensky motivované radikalizaci

18. června – prezident Muhammad Mursí

Listopad 2012 – předložen veřejnosti text ústavy

30. červen – miliony lidí v ulicích demonstrující proti vládě – počátek „druhé revoluce“

Egypt po 3. červenci 2013 – jedinou zemí světa, kde vojenští pučisté věznili a stavěli před soud dva prezidenty zároveň

Libye

- v zemi panovala 42 let Kaddáfího diktatura
- lidé požadovali svobodu a svržení diktátorského režimu
- Libye neměla po celá desetiletí ústavu ani systém politických stran, občané vůbec neznali systém voleb
- v roce 2011 kdy systém padl se ukázalo, že bude muset být Libye budována na zcela nových právních základech
- nicméně měla velké příjmy z těžby ropy (kvalitní systém silnic a dálnic, sítě obchodních domů, rozvoj zemědělství a zavlažovacích systémů, výstavba bytů)
- objevují se struktury, které chtějí situace využít a přeměnit na islámskou revoluci spojenou s prosazováním nereálných místních zájmů

Libye

- Začátek poté, co v Egyptě odstupuje Mubárak a ulice ovládlo plané nadšení ze získání svobody
- Demonstrace krutě potlačovány
- Jádro odporu: mladí muži
- Počáteční protesty: spontánní, špatně organizované, bez hlubšího ideového zakotvení
- **Krátce po začátku se povstání mění na OBČANSKOU VÁLKU**
- **20. října 2011 zabit Kadáffí**
- 23. října Libye vyhlášena za osvobozenou

Libye

- Boj o kontrolu jednotlivých provincií a ropných zdrojů – vytvářeny ozbrojené milice na jednotlivých územích a totální anarchie
- Jmenována přechodná vláda – nezvládala stabilizovat situaci
- Krok s vytvořením ústavy složitý – nebylo na co navázat
- Naleziště ropy především na východě – v roce 2012 vytvořena Republika Barka
- Země ovládána povstalci

- **Poslední zpráva: 18.2.2022 Aljazeera** → po 10 letech občanské války to vypadalo, že se Libye konečně dostává na cestu možné demokracie. Země se ale rozděluje mezi dva soupeřící premiéry, kteří se hlásí k moci. Situace se tedy opět vyostřuje.

Sýrie

- Podnět pro začátek: zatčení a brutální zacházení se skupinou středoškoláků, kteří posprejovali zeď
- Vypukly masové nepokoje, které se rozšiřovaly postupně celým státem
- Demonstranti vyzývali prezidenta Bašára Asada k nastolení svobody
- Prezident na to reagoval nasazením represivních složek
- prezident zapojil také mafiánské klany, a syrské větve Muslimského bratrstva
- Postupně konflikt vyvrcholil v boj mezi třemi subjekty: vládou autoritářského režimu x povstalecké armády x teroristických struktur
- Zapojení Ruska na straně prezidenta Asada
- Zákaz vstupu zahraničních médií na území Sýrie

Sýrie

- Organizátoři demonstrací nejčastěji ve věku mezi 20 a 30 lety
- Výslechy, zákazy aktivit, udavačství, kult osobnosti prezidenta, každodenní frustrace z činnosti tajné policie, korupce, propaganda
- Rusko a Čína vetují rezoluce Rady bezpečnosti OSN, které měly vyvinout nátlak na Assadův režim
- Dochází k eskalaci násilí
- Konflikt vyvrcholí v **OBČANSKOU VÁLKU** trvající do dnes a **masivní uprchlickou krizi**

Zpráva ze dne 15.3.2022 – ct24.cz

- Sýrie si připomíná 11 výročí od začátku občanské války
- Nejméně 350 tisíc mrtvých a miliony dalších přišlo o domov
- Asadova vojska s pomocí Ruska a Íránu dobyla zpět většinu území
- Oblast okolo severní hranice ovládá Turecko, severovýchod kontrolují Kurdové a provincii Idlib drží rebelové
- Nejaktivnější opoziční silou byl Islámský stát – v roce 2014 se mu podařilo získat kontrolu téměř nad polovinou Sýrie a třetinou Iráku
- Údajně, ale válka již nemá charakter vysoké intenzity bojů a jde o vyhasínající konflikt

Jemen

- Po vzoru Tuniska jdou lidé do ulic a požadují změnu – studenti a političtí aktivisté
- Prezident Sálíh oznamuje, že ve volbách v roce 2013 již nebude kandidovat
- Důvody: špatné vedení státní správy, korupce, rozkrádání veřejných prostředků, zvyšující se nezaměstnanost a špatná hospodářská situace
- Další problémy: mimořádně nízký stav vodních zdrojů, špatné vodohospodářství, nezodpovědné zacházení s ropou, vysoká negramotnost
- Prezident neví, jak situaci řešit - ostrá střelba do protestujících + zapojení svých stoupenců

- Změna revolučního dění → důsledkem vysoké úmrtnosti v rámci odstřelování → příležitost pro radikalizaci opozičního hnutí
- Prezident zobrazován jako utlačitel jemenského lidu
- 3. června bombový útok na mešitu v prezidentově komplexu
- Po návratu nejprve odmítl možnost abdikace, ale hned druhý den ji potvrdil (tlak Spojených států a Saúdské Arábie)
- 21. října 2011 rezoluce OSN – vybízející k pokojnému převzetí moci v Jemenu
- Dle voleb nový prezident Al-Hádí
- Vzhledem k působícím militantním skupinám je nemožné dosáhnout demokracie

Co měly zmíněné země společné?

1. došlo ke skutečným masovým, plošným, organizovaným výstupům obyvatelstva proti vládě
2. požadavky na odstoupení vlády, změny politického a státoprávního uspořádání
3. násilná konfrontace významné části společnosti armádou a represivními složkami státu
4. vysoké ztráty na životech

Výsledek Arabského jara

- Nedošlo k takovým výsledkům jaké by si demonstranti představovali
- Naopak dochází k prohlubování nezaměstnanosti
- Často k občanské válce
- Zhoršuje se životní úroveň
- K moci se dostávají skupiny, které se do demonstrací vůbec nezapojily
- Do “demokratických“ ústav začleňovány náboženské normy
- Atd.

Otázky

Jaké si myslíte, že jsou
nejhorší důsledky
Arabského jara?

Domníváte se, že mělo
dojít k zapojení některých
států ke stabilizaci situace?

Shrnutí konfliktu po současnost

<https://www.youtube.com/watch?v=ToJhvgk79e8&t=2s>

Zdroje

- <https://www.britannica.com/event/Arab-Spring>
- MENDEL, Miloš. *Arabské jaro: historické a kulturní pozadí událostí na Blízkém východě*. Praha: Academia, 2015. Orient (Academia). ISBN 978-80-200-2474-9.
- <https://www.history.com/topics/middle-east/arab-spring>
- <https://www.aljazeera.com/news/2020/12/17/what-is-the-arab-spring-and-how-did-it-start>
- <https://theconversation.com/arab-spring-after-a-decade-of-conflict-the-same-old-problems-remain-154314>